

falb end det nuværende, uden at det efter min Mening kan komme i allermindste Betragtning her. Jeg skal derfor, da der ikke er Andet at gjøre, end enten at forkaste Valget eller at erklære det for gyldigt, vistnok stemme for, at det antages for gyldigt.

Lehmann: Da denne Sag mod al Forventning har givet Anledning til udførlig Discussion, finder jeg mig ogsaa opfordret til med et Par Ord at sige min Mening. Jeg skal derved ikke gaae ind paa en Fremstilling af de Nordener, der næsten ere uadskillelige fra en saadan Valghandling — de findes til alle Lænder og i alle Lande, og man maae erindre, at man ikke kan give Frihed til de Gode uden med det Samme at give Frihed til de Onde, og at det Godes Seir maa fremgaae af selve Kampen. Jeg kan være fuldkommen enig med en æret Rigsdagsmand paa den anden Side af Salen (Tscherning) i, at det er i høi Grad at beklage, hvad Erfaringen ogsaa efter min Overbeviisning har viist, at Forargelsen næsten altid er kommen fra den Side, hvorfra den mindst burde komme (Hør!); men det er ligesaa viist, at Saadant aldrig tilfulde vil kunne undgaaes. Det er derfor ikke det, som her skal være det Afgjørende, men idet det alvorlige Spørgsmaal foreligger Rigsdagen, om den skal erkende eller forkaste et Valg, forekommer det mig, at det, som i alle lignende Tilfælde, maa komme an paa, om der er begaaet en væsentlig Feil. At ikke enhver Feil kan medføre et saa alvorligt Resultat, derpaa giver blandt Andet ogsaa denne Sag et Beviis, thi jeg troer ikke, at Noget vilde være faldet paa, at fordre Valget kasseret, fordi, hvad der ganske viist er en Formfeil, Raaringens Udfald ikke er blevet proclameret; det vilde være en Feil, hvorom Bedkommende behøvede Dplysning, men det vilde ikke faae Indvirkning paa selve Valgets Udfald. Derimod er det min bestemte Overbeviisning, at det andet foreliggende Factum maa bewirke, at Valget forkastes. Det er nemlig ganske klart, at det ikke er de enkelte Candidater, hvis Rettigheder her skulle opretholdes (Hør!), men det er Valgernes Ret, som vi ere kaldede til at bestjærme, og det er i mine Dine en væsentlig Feil; at en

meget betydelig Deel af de Valgberettigede ere blevne udelukkede fra at benytte deres Valgret, den Ret, der i de constitutionelle Stater er den store Befolknings væsentligste politiske Ret, og som vi derfor ogsaa med størst Omhu maae vaage over. Naar jeg da spørger mig, om der foreligger enten tilstrækkeligt beviste Data til at komme til et saadant Resultat som det, Indstillingen under Nr. 1 gaaer ud paa, eller om der bør foregaae en anden og yderligere Undersøgelse, saa tager jeg ikke det allermindste Hensyn til de Probabilitets-Beregninger, hvorved man fra forskjellige Sider har udviist sin Skarpsindighed, men jeg holder mig til det ganske simple og for mig fuldstændigt beviiste Factum, at en stor Deel af Valgkredsens Valgere ere blevne affaarne fra at benytte deres væsentligste og i streng politisk Henseende næsten eneste politiske Rettighed. Naar hine Probabilitets-Beregninger overhovedet kunne komme i Betragtning, saa er det ved en Liberalitet, som Thinget tidligere har viist, og som jeg fuldstændig skal billige, idet man nemlig har anseet sig berettiget til at affee fra saadanne Feil, naar det efter samtlige Omstændigheder var indlysende, at disse Feils Ikke-Begaaelse vilde have været uden al Indflydelse paa Valget. I saa Tilfælde kan Thinget, om jeg tør tage en Analogi fra Retsphæren, udøve en Benaadningsret; det kan admittere et Valg, som formelt er ugyldigt, fordi det er klart, at Resultatet i Realiteten vilde være blevet det samme, om saadanne Feil ikke vare begaaede. Valget skal altsaa ikke forkastes, fordi man ved efter sit eget vilkaarlige Skjøn at fordele de Valgere, der ere mødte eller kunde have mødt, til denne eller hiin Candidat, troer at kunne regne sig til, hvem der vilde være bleven valgt, men fordi der ikke foreligger nogen Berettigelse til at udtale den Overbeviisning, at det vilde have været uden Indflydelse paa Valget, hvad enten Feilen var begaaet eller ei, og fordi der tillige er fuldt Beviis for det, hvorpaa det her kommer an, nemlig at en stor Deel Valgere ved dette Valg ere blevne frænkede i deres Valgret. Derfor stemmer jeg for, at dette Valg bliver forkastet.